

LÀM GÌ ĐỂ HẠN CHẾ THIẾT HẠI CHO NGƯỜI GỬI TIỀN VÀ NGÂN HÀNG KHI XUẤT HIỆN TIN ĐỒN THẤT THIẾT?

Văn Tạo

Vậy là sau một tuần lễ từ ngày 22/7/2005 đến 26/7/2005 sự cố tại Ngân hàng Cổ phần Phương Nam (PNB) chi nhánh Hà Nội đã được khép lại, nguyên nhân ban đầu cho thấy có một số khoản cho vay sinh hoạt của Ngân hàng này tại huyện Sóc Sơn (Hà Nội) có nhiều khuyết tật; do người dân biết được thông tin trên buổi truyền hình của Đài truyền hình Trung ương phát vào hồi 19 giờ ngày 21/7/2005, nên sáng 22/7/2005 nhiều người gửi tiền tại PNB kéo nhau đến rút tiền gửi trước hạn với số tiền lên tới trên 40 tỷ đồng; sau khi được các cơ quan chức năng giải thích và cam kết của Cơ quan Bảo hiểm tiền gửi, một số người đã gửi lại số tiền trước đó đã rút hơn 4 tỷ đồng, hoạt động gửi tiền dần trở lại bình thường; sau đó PNB đã công bố kỷ luật 4 cán bộ tại Phòng giao dịch 1 chịu trách nhiệm vì đã cho vay theo danh sách mạo danh lên đến 750 triệu đồng trong tổng số cho vay hơn 8 tỷ đồng; vụ việc đang được các cơ quan chức năng làm rõ.

Trước đó không lâu, ngày 11/7/2005 cũng đã xảy ra tin đồn Bà Giám đốc Ngân hàng cổ phần nông thôn Ninh Bình bỏ trốn vì đã cho "siêu lừa đảo" Nguyễn Đức Chi vay số tiền 10 triệu USD, người gửi tiền ở đây cũng đua nhau rút tiền trước hạn với số tiền hơn 20 tỷ đồng, số tiền tuy nhỏ nhưng cũng đã làm cho Ngân hàng này phải một phen lao đao và chỉ khi được Ngân hàng Nhà nước tỉnh Ninh Bình

cam kết hỗ trợ đủ để trả tiền gửi cho người dân, tình hình mới trở lại yên tĩnh.

Chúng ta còn nhớ hồi tháng 10/2003 cũng đã xảy ra tin đồn về việc Tổng Giám đốc Ngân hàng Á Châu (ACB) bỏ trốn, khiến hàng ngàn người gửi tiền tại ACB ăn ư ăn kéo nhau đến rút tiền gửi trước hạn, trước tình trạng đó Ông Lê Đức Thủy Thống đốc Ngân hàng Nhà nước đã phải xuất hiện trước công chúng cam kết đảm bảo cung ứng đủ tiền cho ACB trả tiền gửi cho dân và khẳng định ACB là một Ngân hàng thương mại có phần hoạt động tốt nhất, nên người dân đã yên tâm sau đó họ đã gửi lại số tiền đã rút trước đó. Theo thống kê tại thời điểm đó số dư huy động tiền gửi tại ACB lên tới 3.500 tỷ đồng với số lãi ước khoảng 500 tỷ, như vậy người dân rút tiền gửi trước hạn sẽ chịu thiệt hại đáng kể.

Qua 3 vụ việc trên cho thấy trong thời gian ngắn đã xảy ra các vụ việc trên là điển đáng quan tâm, rõ ràng trong cơ chế thị trường hoạt động ngân hàng vốn rất nhạy cảm, biến động rất nhiều rồi có khi nhiều lý do, gây thiệt hại cho người gửi tiền và ngân hàng.

Đối với người gửi tiền thiệt hại trực tiếp về tài chính đã rõ: đó là mất tiền; hạn thay vì đáng lẽ được hưởng lãi suất cao hơn theo kỳ hạn đã gửi nay chỉ được hưởng lãi suất không kỳ hạn và còn phải chịu tiền phạt do rút trước hạn, nhưng người dân sẵn

sàng chấp nhận thiệt hại một mặt để thu về số tài sản mà suốt đời mới dành dụm được để phòng thân, mặt khác do tâm lý bị ám ảnh có tình dấy chuyển như thời kỳ năm 1989-1990 sau sự đổ vỡ hàng loạt HTX tín dụng; điều này chứng tỏ trình độ của người dân còn bị hạn chế, chưa hiểu biết những thay đổi trong hoạt động ngân hàng so với trước đây, nhất là sau khi Nhà nước ban hành Luật các tổ chức tín dụng, Chính phủ và NHNN đã có các chế tài đảm bảo an toàn trong hoạt động như bắt buộc các ngân hàng phải trích dự phòng rủi ro, chấp hành các quy định về an toàn, các tổ chức tín dụng và tổ chức phi ngân hàng có huy động tiền gửi của dân phải tham gia và trích nộp phí bảo hiểm tiền gửi tại Cơ quan Bảo hiểm tiền gửi để đảm bảo quyền lợi của người gửi tiền khi bị phá sản hoặc giải thể bất buộc; những thông tin đó chưa đến được với đại đa số người dân; có chăng được đăng trên một số tờ báo như Công báo hoặc nội bộ ngành ngân hàng nên người dân khó tiếp cận được.

Đối với các ngân hàng do tin đồn thất thiệt cũng gây thiệt hại không nhỏ, ngoài việc phải dùng mọi biện pháp huy động nguồn lực hiện có về tài chính và nhân lực và phải dồn đảo vay vốn của Ngân hàng Nhà nước hoặc các ngân hàng khác để kịp thời trả cho người dân, trong lúc nguồn vốn huy động tiền gửi đã cho vay nhưng chưa đến hạn thu nợ,

ngoài ra uy tín trên thương trường cũng bị ảnh hưởng phải mất nhiều thời gian mới khôi phục được nhất là các ngân hàng năng lực tài chính nhỏ.

Rõ ràng thông tin doanh nghiệp đóng vai trò hết sức quan trọng trong hoạt động kinh doanh; nếu được cung cấp thông tin trung thực, minh bạch, kịp thời thì các nhà đầu tư, người gửi tiền yên tâm khi lựa chọn mua cổ phiếu hoặc gửi tiền; ngân hàng cũng cần thông tin của doanh nghiệp và thị trường để lựa chọn khi đầu tư/vốn (cho vay, mua bán cổ phiếu trên thị trường chứng khoán...), hoạch định đường lối, chính sách đầu tư, lãi suất, mở rộng dịch vụ khác.... Ngược lại những thông tin được cung cấp không chính xác, sai lệch (chứa nói đến những thông tin có tính chất phá hoại từ các đối thủ cạnh tranh không lành mạnh tung ra) sẽ làm cho nhà đầu tư, người gửi tiền thiếu tin tưởng ở các ngân hàng và ngân hàng cũng dễ gặp rủi ro khi đầu tư vào các doanh nghiệp, các lĩnh vực khác.

Để hạn chế những thiệt hại cho các nhà đầu tư, người gửi tiền tại các ngân hàng, thiết nghĩ đã đến

lúc ngành ngân hàng phải có biện pháp tự bảo vệ chủ động hơn như:

1- Đối với các tổ chức tín dụng:

- Công bố báo cáo cân đối tài chính hàng năm có xác nhận của tổ chức kiểm toán độc lập trên các phương tiện báo chí (điều này đã có quy định của Ngân hàng Nhà nước nhưng cũng chỉ có một số ngân hàng thực hiện), niêm yết báo cáo này tại nơi giao dịch với khách hàng.

- Niêm yết Giấy chứng nhận của Bảo hiểm tiền gửi Việt Nam có giá trị gần nhất tại nơi giao dịch với khách hàng.

- Các tổ chức tín dụng cần niêm yết những điều cần biết trong quan hệ gửi tiền, vay vốn đối với người dân hoặc xuất bản quyển sổ tay, tờ rơi để tại quầy giao dịch phát cho khách hàng với nội dung về các quy định quyền lợi, trách nhiệm đối với người gửi tiền, người vay tiền và dịch vụ khác.

- Cán bộ lãnh đạo ở các nơi giao dịch của ngân hàng ứng trực, kịp thời nắm bắt thông tin thất thiệt ảnh hưởng đến ngân hàng mình để giải thích cho khách hàng biết nếu sự cố xảy ra; kịp thời tranh thủ sự chỉ đạo

Làm gì để hạn chế thiệt hại cho người gửi tiền và ngân hàng, khi xuất hiện tin đồn thất thiệt?

của Ngân hàng Nhà nước sở tại và tổ chức bảo hiểm tiền gửi để giúp trấn an dư luận.

2- Đối với Ngân hàng Nhà nước:

- Về lâu dài ngành ngân hàng cần đẩy mạnh hơn công tác tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng, xây dựng chương trình giáo dục pháp luật về ngân hàng để phổ cập cho người dân hiểu biết cơ bản về hoạt động ngân hàng nhất là lĩnh vực tiền gửi và tín dụng.

- Nhà nước nên công bố danh mục xếp loại hàng năm về hoạt động của các ngân hàng hoặc cần có một tổ chức độc lập xếp hạng định mức tín nhiệm (CRA) các doanh nghiệp trong đó có ngân hàng trong nước (dù năng lực được pháp luật công nhận) để công bố cho các nhà đầu tư, người gửi tiền dễ dàng lựa chọn. Việc công bố công khai xếp hạng doanh nghiệp không chỉ tạo ra tính minh bạch, trung thực mà còn khuyến khích các doanh nghiệp bị xếp thứ hạng thấp phấn đấu vươn lên hạng cao hơn trong thời gian tới; đó cũng là sự cạnh tranh bình đẳng lành mạnh trong cơ chế thị trường....

Những biện pháp trên là nhằm hạn chế những thiệt hại do tin đồn thất thiệt gây ra đối với người dân, cũng là một nguyện vọng chính đáng của người dân cần được cung cấp thông tin trung thực, minh bạch và kịp thời trong tất cả mọi lĩnh vực từ quản lý nhà nước như chính sách, chế độ, thu chi ngân sách, quy hoạch, dự án đầu tư, thông tin của doanh nghiệp là một trong những biện pháp phòng, chống tham nhũng; phòng chống lãng phí đang được Quốc hội lấy ý kiến toàn dân tham gia ■